

Mijn afscheid

Per 01-01-2021 neem ik na 24 jaar afscheid van Ziekenhuis Gelderse Vallei (ZGV). Midden in een totale lockdown zijn de normale afscheidsrecepties en -feesten niet mogelijk. Nou is zo'n groots afscheid sowieso al niet 'mijn ding', maar toch voelt het niet goed om met stille trom te vertrekken. Vandaar deze brief.

Ik zie een ziekenhuis als een dorp waarin betrokken professionals samenwerken om gewoon goede en passende zorg te bieden als dat van hen wordt gevraagd. En als een ziekenhuis een dorp is, dan is ZGV 'mijn dorp'. Ik ga dat dorp nu verlaten en dat betekent dat je afscheid moet nemen van al die mensen met wie je hebt samengewerkt. En dat valt me zwaar. Dan blijkt ook dat de metafoor niet helemaal opgaat. In het echt staat een ziekenhuis in een dorp of stad. Ik vertrek dus niet alleen uit 'mijn dorp', maar ook uit 'het dorp' en daarmee ook uit het netwerk van professionals om mijn ziekenhuis heen.

Bij mijn vertrek ben ik 32 jaar werkzaam geweest in de (trauma)chirurgie waarvan de laatste 24 jaar in ZGV. Van kindsbeen af wilde ik altijd al dokter worden, en dan bij voorkeur chirurg. Zoals bekend, is me dat gelukt en ik vind mijn vak nog altijd één van de mooiste vakken die bestaan. Ik heb in die 24 jaar vele hoogtepunten beleefd, maar ook dieptepunten doorgemaakt. Mijn eigen dieptepunt was 5 jaar geleden een ernstig ski-ongeval. Ik ben er toen een heel jaar uit geweest (2015), ben met de steun van velen weer teruggekeerd en heb nog 5 jaar kunnen functioneren in mijn vak.

Door mijn eigen ervaringen als patiënt werd ik als dokter bevestigd in mijn al lang bestaande afkeer van de private vermarkting van onze zorg en de bijhorende beschermende publieke bureaucratisering. Daardoor komt de echte zorg, de zorg met een kleine 'z', in gevaar. Die zorg kan alleen maar tot stand komen in contact met de ander.

Het levenspad van 2 mensen (patiënt en dokter) kruist elkaar. Zegt de patiënt tegen de dokter, 'Kun jij me helpen, ik kan niet meer lopen, want ik heb mijn heup gebroken'. 'Natuurlijk kan ik je helpen', zeg ik dan, 'als het even kan doen we er vandaag nog wat aan, en anders morgen'. En of ik dan wat doe, of juist afzie van ingrijpen, hangt helemaal af van het contact met die medemens.

In onze door marktwerking gedomineerde organisaties komt die ontmoeting vaak niet meer tot stand; ik zie de patiënt soms letterlijk alleen maar onder narcose op de operatietafel. En dan komt de andere metafoor van een ziekenhuis, die van een goed geoliede machine, naar voren. Er is niets mis met een goed lopende machine als je de achterstanden in zorg wil oplossen die door de eerste coronagolf zijn ontstaan. Zolang die machine tenminste in een dorp staat en een middel is om goede zorg te verlenen. Zodra de machine op zichzelf komt te staan en de machine doel op zich wordt, verdwijnt de menselijke maat uit de zorg en wordt het patiëntbelang ondergeschikt aan het organisatiebelang.

Om dat te voorkomen moeten landelijke bewegingen als 'Het Roer moet Om' en 'Ontregel de Zorg' een veel steviger basis krijgen in de samenleving. Vervolgens kan die samenleving bij komende verkiezingen ervoor zorgen dat 'het Schip van Staat'

een andere koers gaat varen. Na mijn terugkeer heb ik nog een steentje hieraan proberen bij te dragen. Toch bleek dat mijn veerkracht afgenomen was en dat ik mijn activiteit op dit gebied moest beperken om voldoende energie te houden voor mijn vak.

Ik kijk terug op een mooie tijd als traumachirurg in ZGV en in Ede. Het waren bevlogen jaren, een prachtig hoofdstuk in mijn leven. En nu, op mijn 62ste, constateer ik dat ik niet nog meer moet willen. Het is genoeg nu, en het is ook goed. In overleg met mijn vakgroep heb ik daarom besloten om mijn praktijk neer te leggen en over te dragen aan mijn opvolger. Ik sla de bladzij om en begin verwachtingsvol aan een volgend hoofdstuk in mijn leven.

Rest mij niets anders dan iedereen binnen en buiten het ziekenhuis te bedanken voor die mooie tijd en jullie alle goeds te wensen voor de toekomst.

Au revoir,

Jan van Dijk, traumachirurg ZGV van 1997 tot 2021 (dijkj@zgv.nl)